

Kvartetten

Språkrör för Finlands Svenska Manssångarförbund

Ledaren

HVi har en ny webbsida för FSM och stödet, www.manskor.fi. Då förbundet i januari fick en förfrågan om vi ville ta över domännamnet som en donation av Manskören Raseborg tackade vi naturligtvis ja. Vår gamla adress fungerar fortfarande ett tag, men kommer så småningom att läggas ned. Om du ändå försöker nå oss på den gamla adressen kommer du att få information om vad som skett, samt bli omdirigerad till vårt nya hem på webben. Varmt tack till våra sångarbröder i Raseborg för er vänliga gest.

Mästarsångarveckoslutet arrangerades den 20–21 januari i Mariehamn. Evenemanget var synnerligen välarrangerat och undertecknad sänder ett hjärtligt tack till MK och ordförande Krister Norrgrann och hoppas att champagnen smakade bra!

Som sångcoach hade MK anlitat ett riktigt sångproffs, nämligen barytonen Gunnar Lundberg från Kungliga Operan i Stockholm. Gunnar delade frikostigt och skickligt med sig av tips och trix för att hitta en renare klang i tonen och han satt även i domarpanelen när mästarsångproven sjöngs upp i enkel kvartett.

Av veckoslutets 28 aspiranter kunde slutligen 17 stycken nya mästarsångare försees med vederbörligt märke och diplom. FSM gratulerar och välkomnar de nya mästarsångarna!

Nästa gång ordnas mästarsångarveckoslutet i Helsingfors i januari 2019. Du som är intresserad att delta i veckoslutet antingen för övningens skull eller för att avlägga provet i enkel kvartett skall gå in på förbundets webbsida. På sajten hittar du information om vilka regler som gäller och vilka sånger som är obligatoriska respektive frivilliga. Nu finns fortfarande gott om tid att lära sig sångerna inför mästarsångarveckoslutet 2019.

Körprojektet Coro Finlandia VII har nu dragit igång på allvar och kickoffen hölls den 10

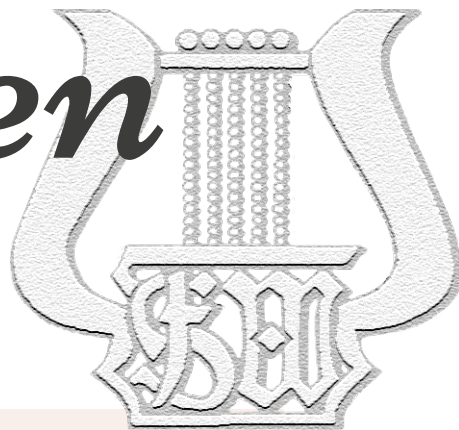
februari, i förbindelse med manssångarförbundets dirigentseminarium i Pargas. CFVII skall denna gång bestå enbart av mästarsångare och resan går till Budapest i Ungern 18–21.10.

Repertoaren är både spännande och utmanande bestående av mästartärkessånger på svenska och finska samt sånger på tyska, ungerska och latinska.

FSM:s dirigentseminarium samlade denna gång sju mycket engagerade deltagare. Undervisning i dirigeringskonstens hemligheter i både teori och i praktiken under förbundsdirigent Henrik Wikströms och Martin Segerstråles inspirerande och vänliga men ändå fasta ledning uppskattades enormt av samtliga deltagare. Som kaninkör fungerade denna gång Coro Finlandia.

Manskörssången i Finland kommer att fira 200-årsjubileum år 2019. En projektgrupp bestående av representanter från FSM och vårt finska broderförbund SMKL har hållit ett första möte för att dra upp riktlinjerna för hur året skall firas. Grundtanken är att utarbeta ett koncept som samtliga manskörer i Finland kan använda vid sina konserter under jubileumsåret, såväl på enskilda körframträdanden som på gemensamma konserter tillsammans med andra körer inom FSM och/eller SMKL. Sången förbrödrar oss, också över språkgränsen!

Hasse Lillkull
förbundsordförande

Märkets uppgift att sprida sånger

Mästarsångarmärket lockade också i år en stor skara sångare, villiga att utsätta sig för sångprov för den åtråvärda nålen. Men faktum är att märket i första hand finns till för att höja standarden i förbundets körer och sprida förbundets sångskatter.

När Hasse Lillkull tillträdde som ordförande för Finlands Svenska Manskörsförbund var ett av hans mål att införa mästarsångartraditionen inom FSM igen. Han har snart gjort fyllt sitt femte år som ordförande och i nuläget är mästarsångarna återupplivade.

Nervöst. Att stå inför juryn under uppsjungningen kan vara nervöst. Här ses en kvartett från MK genomföra sångprovet. ■ Foto: Robin Sjöstrand

De fyra senaste åren har medlemmarna inom förbundet fått möjligheten att sälla sig till mästarsångarnas skara – runt 400 stycken i dagsläget – under ett veckoslut per år. Efter Vasa, Pargas och Borgå var det dags för Marichamn och manskören Mariehamns Kvartetten att stå som värd för mästarsångarhelgen, då

32 stycken hugade sångare från hela Svenskfinland hade anmält sig som villiga att göra ett försök för att få märket.

Teorin bakom märket är enkel: sångaren ska behärska 50 utvalda sånger – de flesta återfinns i blåa boken – och bevisa detta framför en jury av sakkunniga. Praktiken är mer invecklad,

men också lite vänligare. I slutändan blir det runt 25 sånger som sångaren förväntas behärska, vissa obligatoriska och vissa som sångaren kan välja själv. Under mästarprovet får också en del sånger sjungas med notstöd. Dessutom krävs det endast ett prov på två eller tre av dessa sånger – lotten avgör vilka det blir.

De 50 sångerna man ska kunna reviderades i och med att mästarsångarmärket återinfördes. Förbundsdirigent Henrik Wikström, som var med om revideringen, berättade under inledningen av mästarsångarhelgen i Marichamn om just den processen.

– Det var ett sätt att modernisera repertoaren, men också ett sätt att bevara vår sångtradition. Det var viktigt för oss att hela förbundet skulle vara representerat och vi bad hela fältet att skicka in de sånger som hör till traditionerna i varje enskild kör. De här vägde sedan också tungt när vi valde de slutgiltiga 50 sångerna.

Märket ska ge gemenskap och nivå

Mästarsångarmärket har en uppgift utöver att blänka stolt på det högra frack- eller kavajslaget hos förbundets korister. Det bygger också på den sångkanon som finns i förbundet, den som gör att körer kan sjunga sånger tillsammans när de träffas.

I längden höjer märket också nivån på köerna.

– Ju fler sångare i köerna som vågar ta ansvaret och sjunga självständigt i en kvartett, desto bättre. Om en kör har en bra kvartett inverkar det positivt på kören, har den två bra kvartetter är effekten ännu större, sade Wikström.

– Och visst är det roligt att sjunga dryckessånger, men det är mycket roligare att sjunga dryckessånger när det låter bra.

Det fick också de samlade sångarna visa under lördagkvällens gemensamma middag, som efter kaffet blev en enda lång sångkavalkad, där också sånger som inte ingick i märket sjöngs och flera sångare fick upp ögonen för nya sånger i blåa boken.

Övning på förhand viktig

Middagen var höjdpunkten på en dag av övning som inleddes hyfsat tidigt, och där största delen av mästarsångarmärkessångerna repeterades. Repetitionerna innebär dock mer filande på små detaljer, och hade någon

De 17 nya mästarsångarna:

- 377 Stefan Kalmer, Mariehamns Kvartetten, 2 tenor
- 378 Otto Lindén, Brahe Djäknar, 2 tenor
- 379 Peik Nordström, Brahe Djäknar, 1 tenor
- 380 Andreas Näsman, Brahe Djäknar, 2 bas
- 381 Walter Stål, Brahe Djäknar, 1 bas
- 382 Jan Otto Andersson, Åbo Sångarbröder Musices Amantes, 1 bas
- 383 Yrjö Salomaa, Wasa Sångargille, 2 bas
- 384 Jouko Helin, Wasa Sångargille, 2 tenor
- 385 Börje Sjöblom, Wasa Sångargille, 1 tenor
- 386 Johan Nyman, Akademiska Sångföreningen, 2 bas
- 387 Philip af Hällström, Akademiska Sångföreningen, 1 tenor
- 388 Hannu Kauhanen, Akademiska Sångföreningen, 1 bas
- 389 Robert Östman, Akademiska Sångföreningen, 2 tenor
- 390 Hasse Lillkull, Muntra Musikanter, 2 bas
- 391 Kim Jansson, Mariehamns Kvartetten, 1 tenor
- 392 Gus Palmqvist, Mariehamns Kvartetten, 2 tenor
- 393 Karl Fagerholm, Mariehamns Kvartetten, 1 tenor

förväntat sig att lära sig sångerna på plats och ställe fick de tänka om.

Operabaytonen Gunnar Lundberg, som normalt brukar hjälpa Mariehamns Kvartetten med sin tonbildning, fanns närvarande och påpekade ständigt små saker som kunde förbättras med framförandet. Mer än något poängterade Lundberg hur viktigt det är att berätta vad man sjunger genom sitt framförande.

– Att föreställa sig en bild är betydligt viktigare än att sjunga piano, sade han.

När han höll den timmes föreläsning som också ingick i mästarsångarhelgen förevisade han detta påstående genom att först be den samlade kören sjunga piano. Sedan bad han den samlade kören sjunga samma strof medan de såg en bild på en gråtande kvinna, efterföljt av en bild på en skrattande bebis bland mjukisdjur. Både klangen och uttrycket var betydligt bättre de två senare gångerna trots att Lundberg aldrig nämnde ordet piano. De berättade också två helt olika historier, medan

Visst är det roligt att sjunga dryckessånger, men det är ännu roligare att sjunga dryckessånger när det låter bra.

Henrik Wikström

pianoversionen inte berättade just något alls.

Mariehamns Kvartettens arrangemang fungerade smidigt, både gällande övningar, middag och övrig tidtabell. Vissa sångare valde att sjunga upp för märket redan på lördag kväll (kanske med tanke på att undgå provet under tidig söndag morgon), medan de flesta valde att sjunga på söndag förmiddag.

Totalt godkändes 17 nya mästarsångare, vilket innebar drygt hälften av de anmälda. De nya mästarsångarna kommer alla ha möjlighet att delta i projektkören Coro Finlandia VII och resan till Ungern.

Robin Sjöstrand

Serenad. Gunnar Lundberg framförde ett par sånger under sitt föredrag - en av dem en serenad till Mariehamns Kvartettens dirigent Pipsa Julin. Henrik Wikström hjälpte till vid tangenterna. ■ *Robin Sjöstrand*

Anekdotfyllt. Kalle Ahlberg håller låda inför KMK. ■ Foto: *Kalle Teir*

KMK fick lärdom av Ahlberg

Första helgen i februari samlades Kristinestads Manskör närapå mangrant till körläger på Lappfjärd folkhögskola. KMK och dess dirigent Anders Teir hade bjudit in Kalle Ahlberg till helgen för en genomgång av en lång rad manskörspårlor.

Det blev två intensiva, underhållande, livsförlängande och otroligt givande dagar. Vi fick en hästdos sång, text och musikanalys. Att var man bör lära sig

takt och ton inympades handgripligt i våra skallar och strupar.

Dagarna var fyllda med tempo, rytm och konsonanter. Däremellan serverades en ousinlig ström av Kalleanekdoter. Skrattsalvorna smorde stämbanden och fick sången att klinga allt skönare och varmare för varje timme som gick.

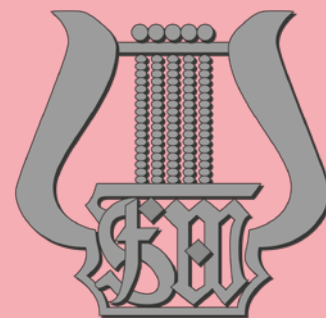
Vi som var med tackar för ett fantastiskt körläger och ser fram emot en uppföljning så fort som möjligt.

FSM byter webbadress!

När du tidigare har besökt www.kor.fi, får du i fortsättningen besöka:

www.manskor.fi

Vi tackar Raseborgs Manskör för donationen!

I finskättlingarnas fotspår

Efter några tusen kilometer i buss, övernattningar på ob-skyra hotell i vilda Mellanvästern i USA och konserter på kvällarna, förstår koristerna i Runebergskören artister som förfaller till ett ohälsosamt leverne. Turnélivet sliter nämligen inte endast på bussens säten.

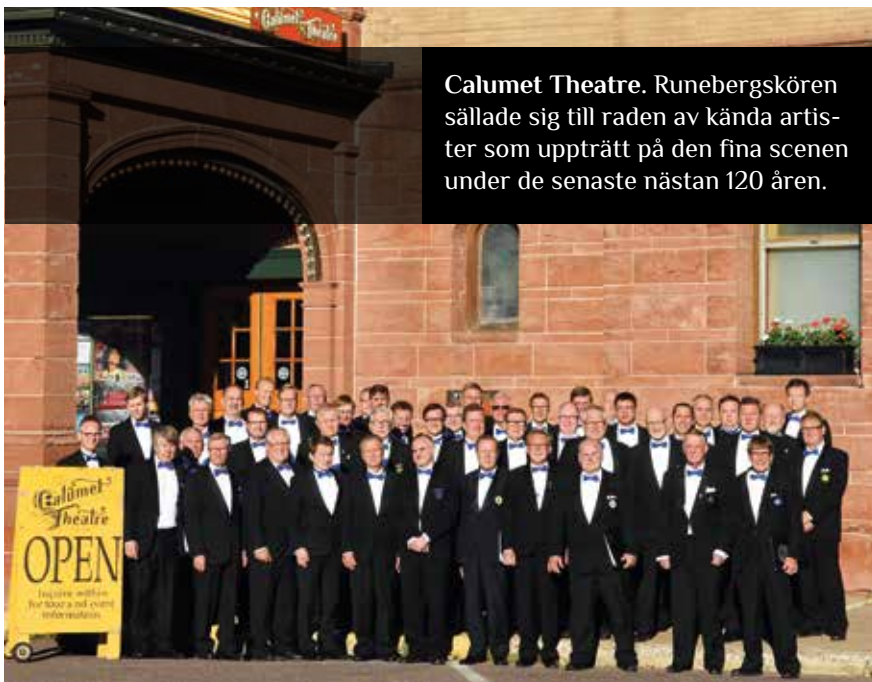
Runebergskörens alla konserter under USA-turnén, med sju uppträdanden under två veckor i månads-skiftet september-oktober, genomfördes med hedern i behåll. Detta trots att hostandet ökade kontinuerligt under turnéns andra vecka. En viss manspillan gick inte att undvika på några konserter och för de mera småkrassliga gällde det att ömt vårda stämbanden.

Showstoppert på konserterna visade sig vara Seppo Paakkunainens Dalvi duoddar luohi (Vinterfjällets jojk), med ett karismatiskt lappjojsolo av Patrik Hettula. Varje gång kompositionen uppfördes gav publiken extra rungande ovationer.

– Pappa är från Kittilä och lär ska ha samiska anor. Jag har varit mycket i Lappland genom åren och det kändes helt naturligt att dra jojsolot, säger Hettula.

I Saarinenens kyrka

Turnén började med en gemensam konsert med American-Swedish Institutes kör på Mellanvästerns största flodbåt Avalon på St. Croix

Calumet Theatre. Runebergskören sällade sig till raden av kända artister som uppträtt på den fina scenen under de senaste nästan 120 åren.

River nära Minneapolis. Återseendet var glatt, för körerna hade träffats tre månader tidigare under en gemensam sommarkonsert och sits på Vessö med lika soligt väder.

Tillsammans med publiken på något hundratal människor blev kryssningen en verklig upplevelse där dieselmotorerna gav takten åt körerna. Ingen ångkraft här inte, trots skovelhjulet i aktern, som vid närmare betraktelse visade sig vara där enbart för syns skull.

Dagen efter flodkonserten stod den berömda kyrkan Christ Church Lutheran i Minneapolis i tur som konsertplats. Kyrkan är ritad av Eero Saarinen och hans far Eliel Saarinen och är ett vallfärds mål för många arkitekturintresserade. Då kyrkan byggdes funderade man i grannskapet i alla fall om det var en fabrik som höll på att resas.

Ett knappt hundratal människor hade vågat sig på plats och visade sin uppskattning genom stående ovationer. Det visade sig senare vara kutym på alla konsertplatser och det värmdes så mycket, att det är något man gärna

skulle se mera av i Finland också.

Träff med biker girls

Tredje konserten av sju var i Weber Music Hall i Duluth i norra Minnesota. Platsen var uttryckligen en konsertsal och akustiken därefter.

Publiken var inte så stor den här gången, men naggande god. Så god att en i publiken, musikern John Agacki, tog med sig sin kusin och dök ett par dagar senare upp på körens femte anhalt, Marquette, på drygt 500 kilometers avstånd.

Den fjärde konserten gavs i alla fall den 30 september i ärevördiga Calumet Theatre i staden med samma namn i koppardistriktet i fintrakterna i norra Michigan i USA.

När kören ställde upp sig för fotografering utanför teatern smattrade en rad med Harley Davidson-motorcyklar på gatan. Motorcyklisterna ansåg att koristernas smokingar såg lika vilda ut som deras bandanas, så tyckte uppstod. Framför allt som det fanns finskättlingar bland de icke helt purungaknuttarna med hustrur.

Egentligen besökte kören Calumets

systerstad Hancock som i sin tur är vänstad till Borgå. Valet av konsertplats var i alla fall lätt när det i närheten erbjöds en legendarisk teater från år 1900 där mängder av stjärnor uppträtt genom åren.

En del av den talrika publiken tog kören på säng genom att efter körens inmarsch stå upp och sjunga en gripande version av Kotimaani ompi Suomi. Det var en upplevelse som taggade kören att ge sitt allra bästa, även om fötterna redan värkte när den egentliga konserten slutligen kunde inledas.

I och runt Detroit

Den fjärde konserten, i Marquette i Michigan, var en veritabel succé med ett nästan fullsatt Reynolds Hall i Northern Michigan University.

Publiken var i så hög grad med på noterna att det var svårt för kören att slita sig loss för en välförtjänt cocktail på hotellet.

Den var egentligen en extra konsert som i våras hade initierats av Helsingforsbördiga Bodil Sodergard (f. Nordman) när hon hörde att Runebergskören skulle vara i faggorna på hösten.

– Konserten överträffade alla mina förväntningar och jag kommer väl aldrig att riktigt återhämta mig efter den här serenaden, sade hon efter Ljuva flicka till hennes ära.

Efter en vilodag i turiststaden Mackinaw City, som ligger vid foten av en mäktig bro med Lake Huron på ena sidan och Lake Michigan på den andra, styrde körens chaufför Ivan kosan mot Detroit.

På vägen passerades den ökända staden Flint, som stoltserar med USA:s högsta kriminalitet i efterskalven av nedlagda bilfabriker i regionen. Inga landsvägsrövare försökte dock stoppa bussen.

På den näst sista konsertorten Farmington Hills, en välbärgad stad nära Detroit, var det däremot lugna puckar eftersom orten är en av de tryggaste i USA. Konsertplatsen Finnish Cultural Center ekade av Finlandsrelaterade minnen och bland den entusiastiska publiken hördes en hel del finska.

Blues is king

Den sista anhalten på turnén var Chicago. Under den första kvällen i staden sällade sig en stor del av

kören till en mängd andra turister på bluesklubben Buddy Guy's Legends. Den kvinnliga bluesångaren och -gittarristen Ivy Ford rockade loss under högljutt bifall av kören.

Som grädde på moset äntrade själva Buddy Guy scenen och berättade att hans gamle vän, blueslegenden Eddie Boyd (död 1994) hade levt sina sista decennier i Finland. Att världen är liten visas av att körens eminenta dirigent Teppo Salakka hade deltagit i en gospelinspelning som inkluderade Boyd bland musikerna.

Turnéns sista konsert gick i North Park University i en förort till Chicago och blev något av en arbetsseger för den lite turnétrötta kören. Som socker på botten avsjöngs turnéns enda verkliga körsits på närbelägna krogen Tre Kronor.

Lämpligt inför hemfärden på lördagen förbyttes varm sol mot kallt regn och storm när kören förgäves väntade på den bokade och betalda bussen på hotellet i downtown Chicago. Slutligen for en rad taxibilar, med mer eller mindre hederligt taxerande chaufförer, mot flygfältet.

Bo Ingves

Lokal fanclub. Biker girls gillar smokingklädda korister, i det här fallet Felix Smeds och Patrik Hettula. ■ Foto: Bo Ingves

Många stilar. Sam Fröjdö, Johan Tonberg, Andreas Karlsson och Tobias Tamelander filade på sina färdigheter under dirigentkursen.. ■ Foto: *Chrisse Lax*

Dirigenter fick finslipning i Pargas

Det var god och fri stämning, när sju adepter samlades veckoslutet 10-11.2 i Pargas, för att tillsammans med förbundsdirigenten Henrik Wikström, assisterad av Martin Segerstråle, fördjupa sig i dirigentskapet djupa själ. Många av adepterna är dirigenter för egna körer.

Det fanns ett tydligt behov av att allmänt diskutera utmaningar kring dirigerandet och körverksamhet i allmänhet. Som konstnärlig ledare är dirigenten rätt så ensam och har sällan inom kören någon, som han kan utbyta tankar med på djupet kring just dessa frågor.

Efter en intensiv diskussion med olika vinklingar på en hel del utmaningar, var man färdig att ta upp "taktpinnen" och ställa sig framför

sina kolleger och öva in nya finesser samt städa upp i åthävarna.

Det kommenterades friskt och adepterna fick en hel del att tänka på och gick definitivt framåt för varje steg. De förklarade också vilka problem de tyckte sig ha och fick motta goda och uppriktiga kommentarer.

På eftermiddagen var det dags att på riktigt dirigera en hel kör. Som övningskör fungerade de sångare som deltog i Coro Finlandias övningsläger, som ordnades i samma lokaler som dirigentkursen.

Dirigenterna tog sig alldeles tydligt samman och dirigerade utan synbar spänning med intensitet och inlevelse. Dirigerandet filmades och kunde senare analyseras i detalj.

Detta blottade detaljer, som diskuterades och goda positiva råd

haglade. Martin Segerstråle kommenterade också sakkunnigt och därmed fick provdirigenterna goda råd från två håll.

Efter en avslappnande sits kunde man följande morgon fortsätta med andra sånger, för att möta nya utmaningar. Också dessa filmades och under resten av dagen fortsatte analysen och diskussionen.

I kursen deltog Tobias Tamelander, Erik Nygård, Andreas Karlsson, Johan Tonberg, Sam Fröjdö, Robert Helin och Kim Jansson. Förbundets Chrisse Lax fungerade som organisatör.

Det allmänna intrycket var enhälligt positivt och adepterna var mycket nöjda och tyckte att de fått ut mycket av kursen – den enda stora anmärkningen var att den kunde ha varit längre.

Chrisse Lax